د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمی جریده

شماره ۵ پانزدهم – ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی
دکابل په ښار کی جوړه شوه
د افغا نستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
څلوېښتو مادو کی د تر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب
کړ .

دهغه واک سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دی، د ا.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتامین ، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودگران افغانستان دپرمختگ
په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفو یض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که ازه تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش ، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی ، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوريت
دجمهور رئيس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نيټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعديل د
توشيح او اعلام په باره کې

داساسي قانون ديوسلو نهه
څلويښتمې مادې د دويمې
فقرې دحکم له مخې په‌اساسي
قانون کې تعديلات چې د
پارلس سوونهه شپېتم کال
دجوزا د مياشتې په اوومه او
اتمه نيټه دلويې جرگې د
تصويب له تاريخ څخه نافذ
دي د افغانستان دخلکو دتاريخي
ارمان دتحقق په مقصد د
افغانانو په خاوره کې دسولې
اوآرامۍ دتامين اودملي روغې
جوړې دکلارې دبشپړ تحقق
اودخلکو نيکمرغۍ او د
افغانستان دترقي په خاطر
توشيح اواعلاموم .

نجيب الله
دافغانستان جمهور رئيس

فرمان رئيس جمهور جمهوری
افغانستان

شماره (٤٦٤).

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشيح و
اعلام تعديل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده يکصدوچهل‌ونهم قانون
اساسی ، تعديلات در قانون
اساسی را که از تاريخ تصو
يب لويه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سيزده
صدو شصت و نه ، نافذميبا
شد، به منظور تحقق آرمان
تاريخی مردم افغانستان بخاطر
تامين صلح وآرامش درسر
زمين افغانها، وتحقق کامل
مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا
نستان عزيز، توشيح واعلام
ميدارم .

نجيب الله
رئيس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسياسي نظام اساسونه
دويم فصل
دټولنيز ـ اقتصادي نظام
اساسونه
دريم فصل
داتباعو تابعيت ، اساسي
حقوق ، آزادي اومکلفيتونه
څلورم فصل
لويه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئيس
شپږم فصل
ملي شورا
اووم فصل
د وزيرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالي
لسم فصل
د اساسي قانون شورا
يوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرني سياست
ديارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سياسي
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعيت، حقوق
آزاديها و مکلفيتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لويه جرگه
فصل پنجم رئيس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزيران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل يازدهم اداره
فصل دوازد هم سياست
خارجی
فصل سيزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

بسم الله الرحمن الر حیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی‌تاریخ دخپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملی‌حاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌وړو خلکو له اتڼوالـــو
مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنی پړاو کی دافغاـ
نستان جمهور ی دو لت‌دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا ـ
کونو پر ملاتړ متکی د ملـی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغـــو
تاریخی بدلونونو په پام کــی
نیولو سره چی زمونږ پـــــه
هیواد او معاصره نړی کــی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پـــه
پیروی ، د هیواددتاریـــخ‌او
فرهنگ پربنا د افغـــانـــی
غوره دودونو او شعایرو‌په‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت‌د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر ما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملـی
سیاسی ووطن دو ســـــت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحــولات تاریخیی کـــــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعاـ
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیـــت
ودر مطا بقت با منشور مـــلل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

رسمي جرګه

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
- د عدالت او د موکراسی
د تامین .
- دبیا ودانولو او متوازنی
اقتصادی، ټولنیزی ودی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پوځی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم
کال دجوزا دمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرګی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلو نهه شلو یښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح**
زندگی مردم .
- افزایش نقش و اعتبار کشور
در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نماینده گان مردم
افغانستان در لویه جرگه
**مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب**
لویه جرگه مورخ نهم
**ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویکصدوچهل ونه**

وثیقی په توگه په لاندې ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویې جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت **ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .**

ماده دوم:

دین افغانستان **دین مقدس** اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند **مناقض** اساسات دین مقدس **اسلام** ودیگر ارزشهای**مندرج** این قانون اساسی **باشد .**

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر **منسلك بوده** درپیمانهای نظامی شامل **نمی** شود و تاسیس **پایگاه** های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

څلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین که مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شنده نمیتوانند .

قضات وخارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـــدل د قانـــون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی..

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت دولتی بیرغ دری رنگـه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توگـه په بـرابـره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونـــو دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز ما نـــها ی اجتما عی در جمهو ری افغا_ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی‌خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتـی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغـــه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دتولنیز ،اقتصادی نظام‌اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستــــه
پاتو سیمو د ګـړندی ودی او
پـــرمختـــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا سـی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنـــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروي.

ځوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ، ژبې او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبې، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کې کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی.

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی، د کار، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کې مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد.

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد.

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه، تا مین کار، تفریح، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو تـــه پراختیا ورکوی او دشخصـــی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصـــا دی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټـــولنیــز ـ اقتصادی .جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلـط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصـــی او دسیاســی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخــه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعـه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور بـه خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی مـی نماید وبه این منظور پـلان های انکشاف اقتصـــاد ی و اجتماعی را تنظیم و تطبیـق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **بـه اشکال دو لتی ، مختلـط** کوپراتیفی ، او قاف، خصـو صی، شخصی و ملکیت سازـ **ما نـــهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تـعر ض مصون است .

دو لت از تمـام انـــواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جزیره

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، دراډیـــو ـ
تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخــی
پانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط ځمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیــو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیــــر زمینی ، جنګلـــها
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخاـ
برا تی بند ها ی بز ر ګ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا ـ
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** ینده گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یوویشتمه ماده :

دولت د کـوپراتیفـونو دپیا وړتیا او پراختیا په‌کـار کی مرسته کوی اوپه هغوکی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفـرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کـوی ، دکسبگرو دحرفوی مهـا رت‌د سطحی د لوړتیا ، د کـار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

دروویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیـا او پرمختیا په مقصد له کروند- گرو او زمکه والو سره‌متمه‌ی مرستی‌کوی‌اودکرنی‌اوميكانيزه مختلطـــو او خصـو صی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست‌و یکم :

دولت در امر تقویـه و گستر شں کو پرا تیف هـا مساعدت کرده ، اشتـراك داو طلبا نه مـردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شر کـت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف هـا تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو شـں محصو لات شان کمـك های همه جانبه مبذول مـی دارد .

مادۀ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك هـای متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

ماده بیست‌و چهارم :

دولت برای کوچیـان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څړ ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانگی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداگری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانگه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره گټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانگی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی، گمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور گټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، گریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکيت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمي له پريکړي پرته جايزه نه ده.

يوديرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت کي دقانون او ټولنيز عدالت پر اساس د ماليي او محصول معيارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کيږي .

دوه ديرشمه ماده :

دولت د طبيعت ، طبيعي شتمنيو د ساتني اوله طبيعي زيرمو څخه د معقولي استفادي ، د ژوندانه د چاپيريال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړيدو د مخنيوي او د ځارويو اوبوټو د نړي دساتني او پايښت په مقصد لازم تدبيرونه نيسي او عملي کوي يي .

دريم فصل

داتباعو تابعيت ،اساسي حقوق، آزادي اومکلفيتونه

دري ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت تابعيت د ټولو اتباعو د پاره برابر او يوشان دي.

دتابعيت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوري

مصادره ملکيت بدون حکم قانون و فيصله محکمه جا يز نيست .

ماده سي ويکم:

در جمهوري افغا نستان براساس قانون و عدالت اجتماعي معيار ها، اندازه و انواع ماليه و محصول تعين مي گردد .

ماده سي ودوم :

دولت به منظورحفظ طبيعت. ثروتهاي طبيعي و استفاده معقول از منا بع طبيعي ، بهبود محيط زيست ، جلو گيري از آلوده گي آب و هوا، حفظ وابقاى عالم حيوانا ت ونبا تات تدابير لازم اتخاذ وعملي مي کند.

فصل سوم

تابعيت ،حقوق،آزاديهاومکلفيت هاى اساسي اتباع

ماده سي وسوم:

تابعيت جمهوري افغانستان براى تمام اتباع مساوي و يکسان است .

حصول واز دست داد ن تابعيت وساير مسايل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینگوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحتحمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج راباکشور تحکیم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پرته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهدغه حق څخه نه بې برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسان است هیچ کسس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین **می گردد .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

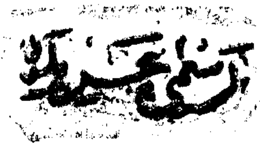

دنورو اديانو پيروان دخپلو
مذهبي مراسمو په ترسره كولو
كې آزاد دي .

هيڅوك نه شي كولاى چې
د ملي ضد او وګړنيز ضد
تبليغاتو ، دښمنى د رامنځ ته
كولو اودافغانستان دجمهوريت
دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د
ارتكاب په مقصد له دين څخه
ناوړه استفاده وكړي .

يو څلو يښتمه ماده :

آزادي دانسا ن طبيعي حق
دى .دغه حق د نورولهآزادى
او له عا مه ګټو پر ته چې
دقانون په وسيله تنظيمېږ ي
حدود نه لري .

آزادي او انسا ني كرامت
له تعرض څخه مصون دى
دولت دهغو در ناوى او ملا تړ
كوي .

دګمې برائت اصلي حا لت
دى . تورن تر هغه و خته پورې
چې د محكمې په قطعي حكم
محكوم شوى نه و ى بى ګناه
ګڼل كيږي .

هيڅ عمل جرم نه شي بلـل
كيداى مګر دقـانوندحكمونو
سره سم .

هيڅوك نيول كـيدلاى اود
جرم په كولو تورن كيدلاى نه

پيروان ساير اديـان در
اجراى مراسم مذهبى شا ن
آزاد مى باشند

هيچ شخص نمى توا ند به
منظور تبليغات ضد ملى وضد
مردمـى ، ايجاد دشمنـىوار
تكاب ساير اعمال خـلاف
منافع جمهورى افغا نستـان
از دين سو ء استفاده كند .

ماده چهل و يكم :

آزادى حق طبيعى انسا ن
است اين حق جـز آزادى
ديگران و منا فع عا مه كـه
توسط قانون تنظيم ميگردد
حدودى ندارد .

آزادى و كرامت انسا نى
ازتعرض مصئون بوده دو لت
آنرا احترام و حمايت مىكنند .

برا ئت ذمه حالت اصليست
متهـم تا زما نىكه به حكـم
قطعى محكمه محكوم نشـده
بيگناه شنا خته مى شود .

هيچ عملى رانميتوا ن جرم
شمرد ، مگر مطابق به احكام
قانون .

هيچكس رانميتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیڅوک تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیڅوک مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له خانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا څـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه ولټوی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغانستان په جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محرمیت تضمینیږي.

هیڅوک ددولت داستازي په شمول نه شي کولای چې دقانون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندې د ترسره کولو پر وخت کې په غیر قانوني توگه زیانمن کیږي ، دزیان د جبران حق لري. دزیان دجبران شرایط او څرنگوالي د قانون په واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لري چې د دولت په ټولنیز ـ سیاسي ژوند او دچارو په اداره کې په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاري برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری افغانستان محرمیت مکاتیب ، مخابره های تیلفونی و تیلگرافی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان که از ارگانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دولت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

ده وخیږی او لازم اجـــراآت
وکړی.
دانتقاد په خاطر تعقیـــب
ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
اتباع دکار او د برابر کار په
وړاندی دبرابر مزد دلاس ته
راوړلو حق لری.
دولت د کار د عادلانــه او
پرمختللـو قوانینو د وضـــع
کولو اوتطبیق له لاری لـــه
دغه حق څخه داتباعو داستفادی
دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــــه
دی. دجنګ، طبیعی آفتونــــو
په حالـت او پـــه نـــورو
هغو حالاتو کی چی عامه ژوند
او هوساینه تهدید کــړی ،
داجباری کار سرته رسول له
دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
اتباع د ټولنی داړتیا په پام
کی نیولو سـره د تخصصـــی
ځانګی لــه مخـی د دولتـــی
دندو دترلاسه کولو او دشغل
دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت لازم
به عمل آور ند.
تعقیب بخاطر انتقادممنوع
است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان
دارای حق کار ودر یافت مزد
مساوی در مقابل کار مساوی
می باشند .
دولت از طریق وضع و
تطبیق قوانین عادلانه ومترقی
کار شرایط لازم رابرای استفاده
اتبـاع از یـن حق مساعـد
می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع
است .
اجرای کار اجبـاری در
حالت جنگ ، آفات طبیعـی
وسایر حالاتی که حیات و
آسایش عا مه را تهدید کند
ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان
بانظر داشت نیاز مندی جامعه
مطابق رشته تخصصی دارای
حق احراز وظایف دولتی و
انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا دی له منځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پراختیا اود ملی کادرونو د روزنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، **تا مین تعلیما ت** ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو می تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو له خوا د تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول د قانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، د طب د ډکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو د روزنی، د عمومی ناروغیو د مخنیوی ، د وړیا روغتیایی خدمتونو د پراختیا، د خصوصی طبی خدمتونو د تنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، د جګړی او کار د معلولینو او د شهیدانو د پاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د علمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت د علم او د علمی

ایجاد موسسات تعلیمی و تحصیلی توسط سکتور خصوصی واشخاص خارجی طبق قانون مجاز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق صحت و تامینات اجتماعی می باشند . دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مراکز صحی پرورش دوکتوران طب وکارمندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی ، توسعه خدمات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی ، بهبود تأمینات مادی برای کهن سالان، معلولین جنگ وکار وبازماندگان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میباشند.

دولت پیشرفت منظم علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کادرونو د روزنـــی منظـــم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقــوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمـــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کــوی اود علمی څیړنو له نتا یجــو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چـــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیــو د خپریــــدو د مخنیوی او د اشخـــاصــو د حقوقو او آزادیو د ساتنــــــی په مقصد د هیواد په ځینـــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگـــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع حق لری چی د قانــون سره سم له هیواد څخـــــه بهر ته مسافــرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویــق وحمایه کرده ، استفاده‌موثـــر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاصـــس ، مسافرت ، سکو نت ویــــــا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت
هر تبعه مكلف دی چی د
افغانستان د جمهوريت اساسی
قانون او قوانين رعايت كړی .
دقانون له حكمونو څخه بی
خبری عذرنه گڼل كيږی .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت
اتباع او بهرنی وگړی مكلف
دی چی دولت ته د قانون
سره سمه ماليه او محصول
وركړی .

دری شپيتمه ماده :

له هيواد خپلواكی ، ملی
حاكميت او د هيوادله زمكنی
بشپړ تيا څخه دفاع د افغا-
نستان د جمهوريت د اتباعو
له وياړه ډك مكلفيت دی .
په وسله وال پوځ كی
دخدمت شرايط د قانون د
حكمونو سره سم تنظيميږی .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی
حقوقو او آزاديو څخه د
استفادی او د مكلفيتونو د تر
سره كولو د پاره لازم شرايط
برابروی .
هيڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان
مكلف است قانون اساسی و
و قوانين جمهوری افغانستان
را رعايت كند.
بی خبری از احكام قانو ن
عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان
واشخاص خارجی مكلف اندبه
دولت طبق قا نون ما ليه‌و
محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال،
حاكميت ملی و تما ميت‌ارضی
كشور مكلفيت پر افتخاراتباع
جمهوری افغا نستان ميباشد.
شرايط خد مت در قوا ی
مسلح مطابق به احكام قانون
تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را برای
استفاده از حقوق و آزادی‌های
اساسی وانجام مكلفيت های
اتباع فراهم ميسازد .
هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه گټــو پرخلاف اودنوروااتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفـــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لوړه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

٥ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشوراگانو رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جر گه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مـــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد .

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معا ونـان صدر اعظم واعضای شـورای وزیران ،

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قا نون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا- یات،

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمــــی ، فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخــه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیـو ل چی د هیواد په بر خلیـــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــــه اساسی قانـون کـــی بل ډول اتکـــــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی ، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سرــ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویــه جرگه توسط رئیس جمهـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د
جمهور رئیس او یابل هغه
چا تر ریاست لاندی چی
جمهور رئیس یی دخپل نایب
په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی
دټولو غړیو ددوو ثلثو په
حضور بشپړ یږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د
هغی د ټولو غړیو د رایو په
اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو
په حالت کی د هغی غړی د
نوی ولسی جرګی تر انتخابه
پوری خپل غړیتوب د لویی
جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د
قانون او کړنلاره یی په خپله
دلویی جرګی په واسطه
تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت
مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن
تحت ریاست او یا شخص
دیگری که رئیس جمهور بحیث
نایب خود تعیین کند دایرمی
شود .

نصاب لویه جرګه با حضور
دو ثلث مجموع اعضای آن
تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرګه به
اکثریت آرای مجموع اعضای
آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی
جرګه، اعضای آن الی انتخاب
ولسی جرګه جدید عضویت
خودرا به حیث اعضای لویه
جرګه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرګه
توسط قانون وطرز العمل
آن توسط خودلویه جرګه تنظیم
می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس
دولت قرار داشته صلاحیت
های خود را درعرصه های
تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

تقنينيه اجرائيه او قضا ئيه برخو کې ددغه اساسي قانو ن او د افغا نستان د جمهوريت د قوانينو له حکمونو سره سم تعميلوی.

دوه اويايمه ماده :

جمهور رئيس د لويي جرگی دغړيو د رايو په اکثريت اوو کلونو د مودی د پاره انتخابيږی .

يو شخص نه شی کيدلای له دوو ځلونه زيات د جمهور رئيس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئيس لويي جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئيس د انتخاب په مقصد لويه جرگه دجمهور رئيس دواك د دوری له پای ته رسيدو څخه مخکې د ديرشو ورځو په موده کې رابلل کيږی .

دری اويايمه ماده :

د افغا نستان دجمهوريت هر مسلما ن تبعه چې د ځلو يښت کلنی عمريی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسريی له افغان مور او پلار څخه زيږيدلی اوله مدنی اوسياسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئيه مطابق احکام اين قانون اساسی و قوا نين جمهوری افغا نستان تعميل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئيس جمهور به اکثريت آرای اعضای لويه جرگه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب ميشود.

يك شخص نميتواند بيشس از دو بار به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد .

رئيس جمهور نزد لويه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئيس جمهور جديد لويه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحيت رئيس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکميل کرده خود و همسروی از والدين افغان متولد واز حقوق مدنی وسياسی بر خور دار باشد بحيث

د جمهور رئیس په توګه انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو حمایت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه دتطبیق څارنه اود افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم ، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز عدالت ، د خلکو د نیکمرغی ، دسولی د ټینګښت اود هیواد د پرمختګ دتامین په خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال پوځ لوړ قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د صدر اعظم

رئیس جمهور انتخاب شده میتوانند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت واز تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم . حقوق وآزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم وتمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ،سعادت مردم، تحکیم صلح و ترقی کشور به کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر ښکل صدر یا قسم
تاکل .

٤ـ دو لسی جرګی ...
دباور د رایی له لاسه ورکولو
وروسته دصدراعظم ، د صدر
اعظم دمرستیالانو او وزیرانو
تقرر منظوری او د هغوی
داستعفا منل .

٥ـ د لزوم په وخت کی
دوزیرانو د شورا د غونډی
تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انسلاک
منظـــو ر ی او د قاضیانو
سره سم دقاضیانو ، دلوړ رتبه
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او
اقتصادی سترو مسألو په باب

د عمومی نظر غوښتنی یا عامه
رایی ته د مراجعی (ریفراندم)
په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او
کمول .

٩ـ په نورو هـــیوادونو او
بین ا لمللی سازمانونو کی
دافغانستان جمهو ر یـــت دد
یپلو ماتیکو نماینده ګـــیو د
رئیسانو ټاکل .

رئیس به تشکیل حکو مت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم،
معاو نان صدر اعظم و وز راء
بعـــــــد از کسـب رای
اعتماد ا ز جـــــــا نـب
ولسی جرگه ،وقبول استعفای
آنان،

٥ـتدویر وریا ست جلسات
شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاک قضات
ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد
قضات ، کارمندان و افسران
عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـاتخاذ تصمیم در مـورد
تدویر نظر خوا هی عمو می
یامراجعه به آرای عا مـــه
(ریفراندم) راجع بهمسایل
عمده سیا سی ،اجتما عـــی
واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ـتعیین رو سای نما ینده
گیهای دیپلو ما تیك جمهوری
افغا نستان در کشور هـای
دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ـ دافغانستان په‌جمهو
ریت کی د نورو هیوادونــــو
دډیپلو ماتیکو نما ینده گیو د
درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ،
د عمومی او قسمی سفربری
اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی‌په موافقه
دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانــو ن سره‌سم‌د
پیسو دخپرولو اجازه اوپولــی
ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره ســــم
دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره ســــم
دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری
لقبونو ور کړه.

۱٦ـ دافغا نستان جمهوریت
دملی سرود منظوری .

۱۷ ـد هغو قوانینو اونورو
تقنینی اسنادو لغوه کو لچی
داساسی قانون سره د هغونه
سمون داساسی قانو ن‌دشورا
له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست‌د
اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره ســـم
دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های
رو سای نما ینده‌گیهای‌دیپلوـ
ماتیک کشور های د یــگـر
درجمهوری افغا نستان.

۱۱ـاعلام حالت اضطرار،
سفربری‌عمومی وقسمی‌وخاتمه
دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه
به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول ور
یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تا بعیت‌وپناهنده
گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای‌نشانها ،مدالها
والقاب افتخاری طبق قا نون

۱٦ـمنظوری سرود ملــی
جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر
اسناد تقنینی که عدم مطابقت
آنها با قا نون‌اسا سی توسط
شورای قانون اساسی تثبیت
شده باشد،

۱۸ـایجاد دستگــاه اداری
ریا ست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت
ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترځ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت بهوظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً بهلویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملي شورا

اووه اويايمه ماده :

ملي شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوريت تر ټولو لوړ تقنيني ارگان دی .

اته اويايمه ماده :

ملي شورا دولسي جرگـی اوسناله دوو مجلسونو څخـه جوړه ده.

نهه اويا يمه ماده :

په‌ولسي جرگه کی د خلکو وکيلان د عمو مي ، برابري ، آزا د ی، سري او مستقيمـی رايي اخيستني لـه لاری ديوی پنځه کلنی تقنينيه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابيږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کيږی :

۱ـ له هرو لايت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومي بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقيمی‌رايي اخيستنی له لاری .

۲ـ د هرو لايت دشورا د غړيو له جملی څخه دوه تنه ددريو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشو ند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣ ـ پاتې دريمه برخه د ملي فرهنگي شخصيتونو د خبيرو، پوهو او باوري افرادو له جملې څخه د څلورو کلونو د پاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کيږي .

اتيايمه ماده:

د ملي شورا د غړيو شمير، شرايط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قانون سره سم تنظيميږي .

يو اتيايمه ماده :

ملي شورا ددغه اساسي قانون پر نورو مندرجو واکونو **برسيره** دغه واکونه لري:

١ـ د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل او لغوه **کول** او جمهور رئيس ته يې د توشيح په غرض وړاندې **کول** .

٢ ـ دقوانينو تفسير .

٣ـ ددوه اړخيزو تړونونو دعقد او فسخ **کولو** تصويب اود بين‌المللي تړونونو **سره** ديوځای کيدو او **ورڅخه** دوتلو تصويب ،

٤ـ داقتصادي ـ ټولنيزي پرمختيا دپلانونو تصويب اود **هغو** دترسره کولو په باب **دحکومت** دراپور تائيد .

٣ـ يك ثلث باقيمانده از جمله شخصيت هاى ملي، فرهنگي ، افراد خبير، دانشمند وبا اعتبار ،براى مدت چهار سال ،به تعيين رئيس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد، شرايط طرز انتخاب وانتصاب اعضاى شوراى ملي مطابق قانون تنظيم مى گردد.

ماده هشتاد و يكم :

شوراى ملي، علاوه بر ساير **صلاحيتهاى مندرج اين قانون اساسي ، داراى صلاحيتهاى ذيل ميباشد :**

١ ـ تصويب ، تعديل و لغو قوانين و فرامين تقنينى وتقديم آنها به رئيس جمهور **جهت توشيح .**

٢ ـ تفسير قوانين .

٣ـ تصويب عقد و فسخ معاهدات دو جانبه و تصويب الحاق به معاهدات بين‌المللى وانفصال از آنها ،

٤ ـ تصويب پلان هاى انكشاف اقتصادى ـ اجتماعى **وتائيد گزارش حكومت در** مورد اجراى آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ دااداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

٩ـ دو لت ته دپـــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

١١ـ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

١٢ ـ داستجواب په غونډه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بـــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

٥ ـ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

٧ـ تاسیس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی بشمول اعطای ا نحصار .**

١٠ ـ و ضـــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

١١ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

١٢ـ استماع جواب صدـ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســـه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

دوه اتيايمه ماده :

ولسي جرګه دغه اختصاصي واکونه لري :

۱ـ دوزيرانو شورا او يا د هغې يوه غړي ته دباوردرايي دورکړې او يا د باور د سلب په باب دتصميم نيول .

۲ـ دولسي جرګې او سناتر مينځ دنظر د اختلاف په‌صورت کې داقتصادي ـ تو لنيزي پرمختيا دپلانونو او د دولتي بودجې دطرحي‌په‌باب دوروستي پريکړې کول .

دري اتيا يمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس کې د خپلــو غــړ يو له مينځـه د وثيقو د څيــړ لــو د پـاره يــو کميسيون انتخابوي . د غـه کميسيون مربو ط مجلس تـه‌د څيړ نې د نتيجو راپور ورکوي.

څلور اتيايمه ماده :

ولسي جرګه دخپلو غړيو له جملې‌څخه دټولې تقنينيه دورې دپاره په لومړني اجلاس کـې درئيس ، ددوومرستيالانـو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيات انتخابوي .

ماده هشتا دو دوم :

ولسي جر ګه دارای صــلا حيت های اختصا صی ذيــل ميبا شد :

۱ـاتخاذ تصميم در مورد اعطای رای اعتماد وياسلب اعتماد از شورای وزيران ويا يکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فيصله نهايی‌راجع به طرح پلانهای انکشــــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظــر بين ولسی جر ګه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لين اجلاس ، کميسيو نی را از بين اعضای خود جهت بررسی وثايق ، انتخاب ميکند اين کميسيو ن نتا يج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش ميد هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر ګه از جملـــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنينيه در اولين اجلاس ، هيئت اداری رابه ترکيـــب رئيس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره درئيس او دیوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . درئيسانو په غياب کي يوتن مرستيال د هغوی دندې سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کي دوه ځله د سنبلي دمياشتي په لومړی اووه نی او دحوت دمياشتي په لومړی اووه نی کي جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري مياشتي ده.

که چيري دملي شورا په اجلاس کي کلني بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وی د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شي .

که چيري بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداری را به ترکيب رئيس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت يکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی، رهبری وتامين نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند. در غياب روسا وظايف آنها را يکی از معاونين انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت داير می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتيکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه يا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند .

هر گاه تصويب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

کال دبودجی د تصویب‌تروخته
پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فـوق العـاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یـــوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه پـــه ځانگړی یا گډه توگه غونـډی کوی .

دملی شورا دمجلسونـو د گډو غونډولاربښوونه پەوارسره دهغو درئیسانو لەخواکیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل‌کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجـلاس د جمهـو ر رئیس په وسیله د ولســـی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشـــو ورځو د مودی په تـرڅ کـی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجـــلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ ای ملی بر اساس تصمیــم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی بـــه صورت جدا گانه یا مشتر ك تشکیل جلسه مید هد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجـلا س شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولســـی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شـــورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه
دټولو غړیو درایوپه اکثریـت
نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو
جلا او ګډی غونــډی علنــی
دی ، مګر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیم
ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو
جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو څخه د هر مجلس
په واك كی ددننه مسالـــو
دلومړنی څیړنی او چمتوکولو
په مقصد دایمی کمیسیو نونه
انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صـــورت
کی د څیړنـــی او پلټنـــی
کمیسیونونه او نور موقتـــی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیـــړنی او پلټنـــی د
کمیسیونونو د نـــد ی او
کړنلاره د ملی شورا د هریوه
مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـم
هر مجلس به اکثریت آرا ی
مجموع اعضای آن اتخاذ می
گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالسس شورای ملی علنـی
می باشد مگر اینگه مجلس
به‌سری بودن آن تصمیم‌بگیرد.
جریان‌مباحثات هردومجلس
ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی،
کمیسیو نهای دا یمی رااازبین
اعضای خود ، جهت بر رسی
مقدماتی و آماده سا ختـــن
مسا یل داخل صلا حیت هر
مجلس ، انتخاب میکند .

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی
صلاحیت دارد در صورت لزوم
کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس
وسایر کمیسیون های‌موقتـی
را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمـــــل
کمیسیون های تحقیـــــق
وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس
شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حـــق لری چی د استیضــاح پــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غـــړی تــــر استیضاح لانــدی ونیسی . د استیضاح ځــواب په لیکلــی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیـړ ی .کــــه چیـــــر ی حکـــو مـــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمــی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دځرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ بهاستیضاح بهصورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس پاسخ ارائه شدهموضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید بهوظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجــا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کـــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر مــی باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی.

څلور نوی یمه ماده:

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانوند وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری:

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه.

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود.

ماده نود و چهارم:

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع، تعدیل و لغو قانون را به هر یک از مجلسین شورای ملی، دارا میباشند:

۱ ـ رئیس جمهور.

۲ـ کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی.

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس.

٤ـ د وزیرانو شورا .

٥ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوالی یا دعوایدو کمښت را مینځتـــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجو‌واکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی . که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لـــه توشیح وروسته نا فذ گڼـــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .

٥ ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا‌ـ فقه قبلی حکو مت در زمینـــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا‌ـ میم یك مجلس در مورد صلا‌ـ حیتهای‌مندرج ماده‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

شورا ددواړو مجلسونو په
ګډه غونډه کې خپل کیږی
او د هغې په باب تصمیم دګډې
غونډې د غړیو دراېو په
اکثریت نیول کیږی .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د
جمهور رئیس له توشیح
وروسته نافذیږی.

که چیری جمهور رئیس د
ملی شورا د تصمیم سره
موافقه ونه لری ، کو لای شی
چی هغه د وړاندې کیدو له
نیټې څخه ددیرشو ورځو
په ترڅ کې د دلایلو په ځرګند-
ولو سره ملی شورا ته مسترد
کړی

ددیرشو ورځو د مودې
په تیریدو سره او همدغه شان
که چیری دملی‌شورا مجلسونه
د خپل راتلونکی اجلاس په
ځانګړو غونډو کې هغه بیا
دغړیو دراېو په دوو دریمو
برخو تصویب کړی ، تصمیم
نافذ ګڼل کیږی او جمهور
رئیس هغه توشیح کوی .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کو لای شی

موضوع در جلسه مشترک
مجلسین شورای ملی بررسی
وتصمیم درآن باره به اکثریت
آرای اعضای جلسه مشترک
انخاذ میگردد .

ماده نودو ششم :

تصامیم شورای ملی، بعد
از توشیح رئیس جمهور، نافذ
میگردد .

در صورتی که رئیس
جمهور به تصمیم شورای ملی
موافقه نداشته باشد میتواند
آنرا در ظرف سی روز از
تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل،
به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی
روز و همچنان در صورتی
که مجالس شورای ملی در
جلسات جداگانه اجلاس آینده
خود آن را به دو ثلث آرای
اعضاء مجدداً تصویب نماید،
تصمیم نافذ شمرده میشود
ورئیس جمهور آنرا توشیح
مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چی دو لسی جر ګی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قا ضی ــ القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرګی یا ملی شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لســـی جرګی یاملی شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو پهموده کـی کیږی .

نوی ولسی‌جرګه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شی. ولسی جرګه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنګیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای و **لسی ــ** جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیســـــ شورای قا نو ن اسا ســی ، انحلال و لسی جر گه یا شوـ رای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخاـ

بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلســـ شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانینو سره سم تنظیمیږي.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوي ارگان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالان.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دورې په لومړني اجلاس کي دکورني او بهرني سیاست تگ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رايي د اخیستلو په مقصد ولسي جرگي ته وړاندي او معرفي کوي.

صدراعظم دباور د رايي اود جمهور رئیس د منظوري له اخیستلو وروسته د کورني او بهرني سیاست تگلاره او د حکومت غړي سناته وړاندي او معرفي کوي .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

- صدراعظم .
- معاونان صدراعظم .
- وزراء .

ماده یکصدو یکم:

صدراعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسـي جرگي او جمهور **رئيس تـه** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غـه دندي او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرنـي سياست دتگ لاري طـرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجـرا کـو لـو تا مين، د اقتصـا د ي او ټو لنيزي پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيـب ، دپلا نونو او بودجي تطبيـق او ملي شورا ته دهغوداجـرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ي کول.

۳ ـ د عامه گټو دِ دفا ع ، دقانو ني ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظـم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ د قـا نو ن سره سـم د بهر نيـو ا ړ يـکـو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جرگه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيـرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيـل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خـط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجـراى امـور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتـى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جـر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قـانونى تا مين نظم وامنيت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تباع .

٤ـ ر هبرى منـا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیک کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصو یبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرانو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطو مسائلو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وزیران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصو یب مقرره‌واساسنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از تو شیح ر ئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوي دي د ملي شورا لومړنۍ اجلاس ته د منظورۍ په غرض وړاندې کوي. که چيرې تقنيني فرمانونه د ملي شورا له خوا رد شي، د ملي شورا د تصميم له نيټې څخه له اعتباره لويږي .

جمهور رئيس کولای شي چې دملي شورا ددوو اجلاسو تر مينځ موده اويا دولسي جرګې د ړنګيدو په جريان کې د صدراعظم د پيشنهاد له مخې د حکومت ځينې غړي ګوښه او يانوي غړي وټاکي .

دغه موضوع د ولسي جرګې لومړنۍ اجلاس ته د تصميم نيولو په مقصد وړاندې کيږي .

يوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکي ړنګيږي :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه يا اوږده ناروغي يامړينه،

۳ـ له حکومت څخه دولسي جرګې دباوربيرته اخيستل ،

۴ـ دتقنينيه دورې پای ته رسيدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادۀ یک صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ ـ استعفای صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۵_ دولسی جرگی یا ملــی شورا رنگیدل ،

په دغوترلو حالا تو کـــی هغه حکومت چی رنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــو لـــه جملی څخه دیوه تن تــر سر پرستی لاندی چی دجمهور رئیس له خوا تو ظیفیری، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره سم کیږی.

قضائیه قوه له ستری محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترلو لوړ

۵ _ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الــی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیت شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یــك رکن مستقل دولت می باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محا کــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عــا

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضایی ارگان په توگه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستری محکمی مرستیالان او غړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کی خپلواکی او یوازی د قانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضایی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبق احکام قانون فعالیتهای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قانون رادر فعالیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قاضی القضات ، معاونان واعضای ستره محکمه‌طبق قانون توسط رئیس جمهور تعیین میگردند.

قاضی القضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت می گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بررسی قضایا،

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توګه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توګه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبواویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیىد موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینما ید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا بهلسان اکثریت ... ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمهتوسط آن صورت میگیردند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی اونورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یک صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغانستان سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لویه څارنوالی و څارنوالیهای دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی خپلواکی

ځارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دځارنوالي ارګانونه په خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌ځارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی ځا رنوال او د لوی ځارنوال مرستیالا ن دقا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی ځارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتباعو له خوا د قوانینو په پوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه ځارنه دلوی ځارنوال او دهغـه ترلاس‌لاندی ځارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د ځارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای څارنوالی دراجراآت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څار- نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسوو ل و مکلف بـه ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیست‌و یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو دروویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوا نینو ، تقنینی فر ما نونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قا نون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یك‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یك‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یك‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په با ب
نظر څرگند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوزاجمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قا نو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست‌وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شو ند.

ماده یکصدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌یکصدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای قا نون اساسی‌توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌یکصدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون له مخې تنظیمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو، ولسوالیو، ښارونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی.

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان، ولسوالان، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی.

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی.

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یوتن درئیس او منشی په توګه انتخابوی.

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی ددولت دپرمختیایی هدفونو په تامین کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد.

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات، ولسوالیها، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره بالترتیب والیها، ولسوالها، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود.

شورای ولایت و شورای ولسوالی یک یک نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است.

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په با ب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ یږی .

دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو غړیوته مناسب حق الحضو ر ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرګی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پور ی نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی ګټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌الحضور مناسب‌پر دا خته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگر دد.

برای اعضای مجالس شار‌وا لیها ونوا حی حق الحضور مناسب پ ردا خته میشود .

شهر کابل ونواحی آ ن به ارتباط انتخاب نمایندگان برای لویه جرگه و شو رای ملی ، بالتر تیب معا دل ولایت وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصو نیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سولی او امنیت او دسوله ییز ګډ ژوند د ساتلو ، د حقوقو د برابری او دبین المللی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د ملګرو ملتونو د ساز مان دمنشور، د بشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی او دبین الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت دناپییلتوب سیاست د دولت د بهرنی سیاست د مهم اصل په توګه تعقیبوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یوه بنسټ ایښودونکی په توګه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریت دټولو هیوادونو ، په تیره بیا دګاونډیو او اسلامی هیوادونو سره د هغو دسیاسی، ټولنیز او اقتصادی نظام

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیت جهانی ،همزیستی مسا لمت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یک صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایر اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یک‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستان سیاست عدم انسلاک را به حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاک در جهت نیل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یک صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا-هان برقراری وتحکیم مناسبا-ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پام کې له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو دربښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت دسولی ، ملی خپلواکی ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبر خلیك په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواوه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بې وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سیو ششم:

جمهوری افغا نستان‌از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دمو کراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، را سیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سیو هفتم:

جمهوری افغا نستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی‌اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانــه نظم د ټینګولو په خاطـــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت‌کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټـــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجـات بین المللی واستقرار نظـــم نوین وعادلانه اقتصادی‌واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یک صدو سی‌وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یکصدو سی‌و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یک صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـر ده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، داتعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدراعظم دصدراعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین‌امور واتباع مکلف به رعایت‌قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل‌ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی‌به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی‌نیز صورت می گیرد .

دراین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل‌رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل‌و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات لدستری محکمه دمرـ
ستیالانو او غړیـو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلوېښتمه ماده:

که چیری د جگړی ،دجگړی
د خطر ،بحران او یا ورتـــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسوـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضیـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد
لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلوېښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغــه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیتداـ
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکـــن
گردد، رئیسجمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضیـ
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملي شورا د واك د دوري اوږدول .

۲ـ دوزيرانو شوراته د ملي شورادځينو واكونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصي محكمو او وسله وال پوځ محكمو ته د محكمود ځينو واكونو وركول.

٤ـ د اساسي قانون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥۰ مادو، د ٥۱ مادي د وروستني فقري، د ٥۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعليق اوياتحديد .

٥ـ دقانون سره سم دنورو واكونو عملي كول .

يوسلوپنځه‌څلويښتمه ماده:

كه چيري هغه بين المللي تړونونه يا ميثاقونه چي دافغانستان جمهوريت هغه لاسليك كړي اوياورسره يوځاي شوي وي د افغانستان د جمهوريت د قوانينو دحكمونو مغاير وي نوبين المللي تړون او ميثاق ته رجحان وركول كيږي .

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:

په‌جمهوررئيس، دجمهوررئيس په‌مرستيالانو، د ملي شور اد دواړو مجلسو نو د اداري هيئتونو په غړيو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستيا لا نو،

۱ـ تمديد دوره صلاحيت شوراي ملي

۲ـ تفويض برخي از صلاحيت هاي شوراي ملي‌به شوراي وزيران .

۳ـ اعطاي برخي از صلا ـ حيت هاي محاكم به محاكم اختصا صي ومحاكم قواي مسلح .

٤ـ تعليق ويا تحديداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥۰ـفقره اخيرماده٥۱ماده ٥۳و٦۰) قانون اساسي .

٥ـ تعميل ساير صلا حيت‌ها طبق قا نون .

ماده يك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتيكه معا هدات يا ميثاقهاي بين المللي كه جمهوري افغا نستان آنرا عقد يابه آن الحاق نموده مغا ير احكام قوانين جمهوري افغانستان باشدبه‌معاهده‌بين‌المللي وميثاق رجحان داده ميشود .

ماده يك‌صدو چهل‌وششم:

بررسي اتهامات وارده‌بررئيس جمهور، معا ونان رئيس‌جمهور اعضاي هيئتهاي اداري‌مجلسين

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څارنوالی په مرستیا لانو او د اساسی قانو ن د شورا په رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغوی دمحاکمی طرز دځانګړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یا همسر یی له افغان** مور او پلار څخه زیږ یدلی نه‌وی ، د جمهور رئیس د مرستیال ، صدراعظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلوړ رتبه افسر او یا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساسی قانون په انفاذ سره د افغا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټی څخه پخوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغه

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسرشان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیث معاون رئیس جمهور ، صدراعظم معاون صدر اعظم وزیر و قا ضی القضا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویا کار مند دیپلو ماتیک تعیین شده نمی توانند.

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموکراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسناد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صادر گردیده بشرط طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

اساسی قانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

يو سلو نهه څلويښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون دلويی
جرگی دتصويب له نيټی څخه
نافذ اود جمهور ر ئيس له‌خوا
تو شيح او اعلا ميږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعديل دلويی جر گی دتصويب
له نيټی څخه نا فذ اود جمهور
رئيس له‌خوا تو شيـــح‌او
اعلا ميږی .

ميشود که متنا قض با احکام
اين قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌يك صدوچهل و نهم :

اين قانون اساسی از تاريخ
تصويب لوی هجرگه نافذوتو-
سط رئيس جمهور توشيح و
اعلام ميگردد .

تعديل درين قانون اسا سی
از تاريخ تصو يب لو يه جرگه
نافذ وتوسط رئيس جمهـــور
توشيح واعلام ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائهٔ تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library